

Fontos tudnivalók a választásokhoz!

A 2014-es önkormányzati választásokra 2014. november 15-én, szombaton kerül sor. A választóhelyiség Csicsón a kultúrházban lesz kialakítva. Választani reggel 7.00 órától este 20.00 óráig lehet. A szavazó polgárnak a szavazás előtt be kell mutatnia az érvényes személyazonossági igazolványát. A választó polgárok két szavazólapot fognak kapni. Az egyi-ken a polgármester személyére lehet szavazni, egy jelöltet kell bekarikázni. A másik szavazólapon a képviselők lesznek feltüntetve, ahol maximum 7 képviselő sorszámát lehet bekarikázni. Ez-után a szavazólapokat a borítékba kell tenni és be kell dobni a szavazóurnába.

Polgármester jelöltek:

- 1 - Földes Csaba, Ing
- 2 - Komjáthy Lóránt, Bc
- 3 - Szigeti Attila, Bc

Képviselő jelölt lista a szavazólap sorrendjében:

- 1 - Androvics Adriana
- 2 - Bödők Károly, Mgr
- 3 - Bödők Terézia
- 4 - Boros Róbert
- 5 - Borsiczka Iveta
- 6 - Katona István
- 7 - Kósa Miklós
- 8 - Kósa Krisztián
- 9 - Mező András
- 10 - Misák Pál
- 11 - Németh Anet
- 12 - Polgár Szabolcs
- 13 - Szabó Renáta, Bc
- 14 - Váradi Zsuzsa

Tisztasági hónap

Novemberben tartják az őszi tisztasági hónapot. És erről eszembe jutott egy történet, amit megpróbálok nagyon röviden leírni. Beköltöztem pozsonyi lakásomba, ahol a földszinti lakások hozzám hasonló rokkantaknak vannak kialakítva. Nagyon sokáig ketten szedtük mindig össze a szemetet a ház körül. Én csak a nagyobbakat tudtam, bukácsolva az egyenetlen talajon, toló kocsis szomszédom (én még nem voltam az), aki egyébként jobb erőben volt, mint én, az apróbbakat is fel tudta szedni. Zsákba gyűjtöttük, majd elvonszoltuk a kukába. Senki nem követte példánkat. Néha megkérdezték, miért tesszük, nem a mi dolgunk. Mi azt válaszoltuk: „mert itt élünk”. Ha furcsán néztek ránk, akkor legalább tudtuk, most nem a testi hibáink miatt néznek. Mostanra szépen parkosították a környéket, és a város tartja karban.

A történet tanulsága pedig talán az lehet, hogy környezetünk rendben tartásához nem sok minden kell. Legfőképpen

akaratos szükséges. Sajnos, most már az akaratom is kevés hozzá, hogy magam tartsam tisztán környezetemet. De még így is igyekszem, pénzért vagy baráti segítség bevonásával. Ha pedig már az sem fog menni, akkor csak a többi ember jóindulatában bízhatom. Akik megértik, hogy a Föld az otthonunk, ezért mindenütt és mindenkor meg kell érte mindent tennünk, amire képesek vagyunk. A legkisebb dolgokkal kezdjük: ne szemeteljünk, ne szennyezzük a természetet, lakhelyünket, és mások figyelmét is hívjuk fel erre; legalább magunk körül szedjük össze a szemetet; a hulladékot nyomkodjuk össze, lapítsuk szét, hogy minél kevesebb helyet foglaljon; amit lehet, használjunk fel többször; takarékoskodjunk a vízzel, energiával; mutassunk jó példát. Nem írok róla részletesebben, hisz sok helyen találkozhatunk a témával.

Nagy Amália

Tartalom

Fontos tudnivalók a választásokhoz!	1
Tisztasági hónap	1
Király József sírja Pomázon	2
November	3
December	3
Mgr. Bödök Károly	4
Misák Pál	4
Androvics Adrianna	4
Komjáthy Lóránt	5
Szigeti Attila	5
Szólásmondások	6
Igazi csoda: az alma	7
Egy történet	7
Alsó falu	8
Várad Zsuzsanna	9
Kósa Miklós	9
A száz éve kezdődött „Nagy háború”	10
Csicsói élményeim	11
Rejtvény	12
Egy padláson porosodó kép története	12

Csicsói Hírmondó -

Csicsó kéthavi rendszerességgel megjelenő ingyenes lapja
Köszönjük mindenkinek aki az újságunk szerkesztésében
részlet vett. Szeretnénk mindenkit arra buzdítani, hogy leírja
gondolatait és megossza másokkal. Ezzel is színesítve csicsói
közösségünk életét.

Külön köszönet : Nagy Amáliának, Androvics Adriannának,
Bödök Károlynak, id. Bödök Dénesnek

ISSN 1339-5300

Kamaráti o.z. - Baratok p.t.

946 19 Čičov, Petőfiho 79, Slovakia

Elérhetőség : info@csicsio.eu, www.csicsio.eu

Király József esperes plébános és édesapja sírja Pomázon

A sírt Istvánné Király Éva a Pomázi Szent István Király Plébánia munkatársa fényképezte le. Levelében ezt írja: Megtaláltam a sírt, készítettem egy kis koszorút a csicsóiak üdvözlésével: „Emlékét szeretettel őrzik: Csicsó falu hívei és a régi ismerősök”. És az imát sem felejtettem el érte. A síron egy nagy fenyőfa van, amit még régen egyik híve ültetett. Ezt Nemesné Marika nénitől tudom, akivel beszélgettem és nagyon meghatódott, hogy megemlékeznek Király Józsefről, aki az ő anyósának testvére volt. Marika néni tervezi a látogatást arrafelé és szívesen találkozna a csicsói hívekkel. Ennyit tudtam most tenni és küldöm szeretettel üdvözlésünket Pomáizról: Éva

Hálásan köszönjük kedves Éva a képeket, a szép koszorút, az imát, segítségét, közreműködését, a legtöbbet tette, amit lehetett. Biztosan a csicsói hívek is tiszteletüket teszik Király József sírjánál. A kapcsolat már megvan Csicsó (köztem) és a pomázi plébánia között.

Nagy Amália, 2014. augusztus 12., Csicsó

A Komáromi Klapka György Múzeum a Holokauszt 70. évfordulójára, 2014 október 17-én, „Ezt a hazát tehát elvesztetem ...” – a Holokauszt komáromi eseményei címmel kiállítást nyitott. Király József sorsát is bemutatja a kiállítás.

November

nyilas hava - szent andrás hava őszutó – enyészet hava

November 1. Mindenszentek napja az üdvözült lelkek emléknapja, melyet a katolikus keresztény világ ünnepel.

November 2. Halottak napján pedig az elhunyt, de az üdvösséget még el nem nyert, a tisztítótűzben lévő hívekért imádkoznak.

November 30. András, hazaláss! Az adventi böjti időszak előtti utolsó jeles nap. A legutolsó nap, mikor már be kell az állatokat hajtani télre a legelőkről, és a közelgő fagy elől ekkor már ki kellett vontatni az úszómalmokat- hajómalmokat a Dunából a parthoz, a biztos révbé. Erre figyelmeztet ez az eredeti csallóközi-Duna menti mondás!

Csokonai Vitéz Mihály: November

„Eljött már november didergő hónapja,
Hideg szele a fák ágait megcsapja.
Meghalva elhullnak a sárga levelek,
Játszadoznak vélek a kegyetlen szelek.
Az ajtónál álló télnek hideg zúzza
A zöld ligeteket s mezőket megnyúzza.
Hideg eső csorog, csepeg egész éjjel,
A fázékony Auster havat is hány széjjel.
A borongós égnék sűrű felhőzése
Házba zárt szívünknek kedvetlenedése...”
Csanádi Imre: Sársokalló
Sár, sár,
őszi sár –
falu, város, de sivár.
Sár, sár,
fülig csak –
csizma, cipő cuppoghat.
Fekete gally vizet hullat,
puszta határ esőn fullad.
Varjú kornyikálja: kár!
fölszárad-e ennyi sár?
Sok idő még fűbújásig,
szegény madár csontig fázik.
Kár, kár, kár,
sár, őszi sár.

December

karácsony hava – bak hava télelő – álom hava

Advent – az Úr eljövételét jelenti, mégpedig legalább háromféle értelemben: Jézus születését az evangéliumi beszámolók szerint, a második eljövételét az utolsó ítélet napján, valamint Jézus befogadását a szívünkbe. A karácsonyra való előkészület ideje, kezdete András naphoz (nov.30) legközelebb eső vasárnap.

December 6. Szent Miklós napja

Zelk Zoltán: Mikulás

Égi úton fú a szél,
hulldogál a hó
nem bánja azt, útra kél
Mikulás apó!

A 60-as évek elején, hozzánk is ijesztgetős Mikulások állítottak be. Dobogtak lábaikkal. Nagyon féltünk testvéreimmel, nagyon kicsik voltunk. Még nem voltam 4 éves, mégis emlékszem. A szobából, az ajtóruha mögül leselkedtünk. Akkor lett gyanús a dolog, mikor az egyik már kifelé menet megkérdezte apánktól, aki csoportvezető volt a szövetkezetben: Imre bácsi, mi lesz holnap a munka?

December 21. A téli napforduló a Föld északi féltekén. (Délben ilyenkor van a nyár.) Az év legrövidebb nappala és leghosszabb éjszakája. A Nap, látszólagos mozgása szerint, délben, a Baktérítón áll, legtávolabb tőlünk, majd megfordul, és elindul felénk, északnak az Egyenlítő felé. Hosszabbodnak a nappalok, az éjszakák pedig rövidülnek.

December 24. Szenteste, karácsony vigíliája: A pásztorok, kanászok jókívánásaikkal járták a falut. A gazdáktól kalácsot, kenyeret, bort, szalonnát, kolbászt, hurkát „rúzsomot” kaptak. „Elgyütt a rúzsomer. Viszi a rúzsomot.” Később gúnyos értelemben mondták. A látogatókra, akik jól megpakolva távoztak. Inkább a vendéglátók szomszédjai mondták, akik ezt látták. Csak nálunk, Csicsón hallottam ezt a szót, ebben az értelemben!

Nyitott ajtó, zöld karácsony, húsvéti hó, ablakrács.

Kit adventben meg nem néznek, karácsonykor meg nem kérnek, az a leány kimarad a farsangból.

Két karácsony között: nagyszüleink, dédszüleink így mondták. Édesanyám is, mindig.

December 25. Nagykarácsony. Jézus születésének napja. Január 1. Kiskarácsony

A Csicsói Hírmondó ezen számának megjelenése előtt meg lett szólítva minden polgármester jelölt és minden képviselő jelölt, hogy térítés mentesen mutakozzon be, írjanak pár gondolatot a választásokkal kapcsolatosan magukról illetve terveikről. Van olyan polgármester jelölt illetve képviselő jelöltek, akik nem éltek ezzel a lehetőséggel.

Androvics Adrianna

Kedves választó polgárok!

Független képviselőjelölt vagyok, 49 éves, két ikerfiú édesanyja. Jelenleg anyai teendőim mellett pénzügyi tanácsadóként dolgozom az Universal maklér társaságnál. Az a munka, melyre most vállalkozom nem áll messze tőlem, hisz 17 éven át dolgoztam a községi hivatalban, mint önálló szakelőadó. Ezen idő alatt szerzett tapasztalataimat méltán tudnám hasznosítani az önkormányzatban. Ismerem az itt élőket, tudom, hogy melyik házban kik laknak, kik nyugszanak a temetőben, sőt a falu kataszterében is kiigazodom.

Az utóbbi két évben a Csicsói Hírmondók szerkesztő csapatát erősítem. Kisiskolás korom óta részt veszek községi rendezvényeken, sok éven keresztül szavaltam esküvőkön és névadókon. Társszerzőként több sikeres akcióban vettem részt a múltban és a jelenben. A kultúra támogatását és hagyományaink megőrzését mindig is feladatomnak tartottam. Ezen felül céljaim között szerepel még olyan szervezetek, mint a Csemadok, Kisállat tenyésztők, Kiskertészkedők, Tűzoltó szervezet újra élesztése és a jelenlegi szervezetek támogatása.

Két kamaszodó fiam révén az ifjúság problémái is érdekelnek, az iskolatanács és a szülői szövetség tagjaként is kiviszem részem az iskola támogatásában. Hét éve vagyok a helyi kempo klub lelkes támogatója. Falunkban közel 260 nyugdíjas él, az ő problémáik felett sem hunyhatok szemet. Talán egy klub kialakítása közelebb hozhatná és elfoglalhatná az idősebb polgártársainkat. Legfőbb álmom pedig egy méltó helyen kialakított piactér, ahol a helyi őstermelők, kikaparások kézművesek a termékeiket értékesíthetnék.

Amennyiben rövid bemutatkozó írásom elnyerte az Önök tetszését, kérem, tiszteljenek meg azzal, hogy részt vesznek az önkormányzati választásokon és a nevem előtt lévő 1. számot karikázzák.

Az én mottóm továbbra is a „Csicsó szeretlek”!

Mgr. Bödök Károly

Tisztelt Csicsóiak, kedves Barátaim!

Csicsói voltam, vagyok és leszek!

1973-ban születtem és azóta kisebb megszakításokkal Csicsón lakom párommal, Enikővel és 3 gyermekünkkel. Komáromba Gadócra jártam középiskolába, majd Nyitrán a

tanárképző főiskolán végeztem biológia testnevelés sza-kon. Vállalkozóként dolgozom 1993 óta. Két nonprofit egye-sületnek vagyok alapítója. 2012-től, amikor csak tehetem, mint csicsói lakos részt veszek a falu testületi ülésein. Több javaslatot is beterjesztettem. A Csicsói Hírmondó, falunk hírmondójának alapítója vagyok, melynek

szerkesztésében és megjelentetésében veszem ki részem. Aktívan kiveszem részem a www.csicso.eu oldal szerkesztésében. Támogat-tam többek között a Csicsói majális és más kulturális program létrejöttét. Szerzőként vettem részt a Csicsói Koen nap-közis tábor 2014. évi megrendezésében. Fontosnak tarom megvalósítani a falu utcáinak esővíz-mentesítését. Támogatom a helyi alapiskola szakmai programjait, melyekkel falunk jövője jobb és szebb lesz. Szeretném, ha rövid időn belül megalakulna egy faluvállalat, mely munkát és be-vételt biztosítana több család részére. Egy egységes falu létrejöttét szeretném munkámmal elősegíteni, melyben az iskola magas színvonalon van, mert az iskola az egyik alap-pillére a falufejlődésnek. Falunkban családbarát, vidám, boldog emberek éljenek, akik büszkéek a falujukra. Ezt elérni csakis alázatos szolgálattal, tisztelettel és becsülettel lehet. Köszönöm bizalmukat.

Misák Pál

Misák Pál vagyok 38 éves, nős, két iskoláskorú gyermek apja. Jelenleg asztalosvállalkozóként dolgozom. Ezidáig inkább csak a háttérből támogattam a falu fejlődését, de most hogy indulok a választásokon, szeretném a helyi vállalkozók csapatát tovább támogatni, hogy a helyi munkákat ők végézzék, ezzel is lehetővé tenni a megélhetőségüket. A sport területén a futballon kívül más sport meghonosítását is tervezem, mint például: asztalitenisz, tenisz, kosárlabda, fallabda vagy konditerem létrehozását. Hiszem, hogy ezekre a vállalkozásokra is találnánk megoldásokat a falu területéin és meglévő épületeiben egyaránt. Köszönöm a bizalmukat.

Komjáthy Lóránt

Végzettségemet tekintve közgazdász vagyok, 29 éves, nős és születésemtől fogva csicsói lakos. A nagymenyeri Gimnáziumban érettségiztem, majd kitűnő eredménnyel végeztem a komáromi Selye János Egyetem Gazdaságtudományi Karának közgazdaságtan és vállalati menedzsment szakán. Diplomamunkámat a munkanélküliségről írtam. Jelenleg mint magánvállalkozó dolgozom pénzügyi és vállalkozásfejlesztés területén.

18 éves koromtól tagja vagyok a Magyar Közösség pártjának. 2007 és 2013 között a Pozsonyi Református Egyházmegye alkotótágya voltam, részt vettem az Egyházmegyei Támogatási Alap kidolgozásában. 2011-től önkormányzati képviselőként tevékenykedtem egy nyitottabb és emberközelibb önkormányzatért, de sajnos képviselőként ezt a célt nem sikerült megvalósítani, ezért az idei, 2014-es önkormányzati választásokon az MKP programjának szellemében, de független jelöltként indulok a polgármesteri posztért. Csicsó legégetőbb kérdése ma kétségkívül a munkanélküliség és a családok megélhetésének biztosítása. Meggyőződésem, hogy helyi szinten is tudnunk kell tenni a munkanélküliség visszaszorításáért, legyen szó buszjáratok indításáról Nagymenyere és Győr irányába, vagy a helyi vállalkozókkal való együttműködésről. Csicsónak vannak tavai, erdői, látnivalói, van nemzetközi kerékpárútja, ter-

mésztervédelmi övezete, és ami a legfontosabb: történelme, így fontos, hogy hosszú évek tétlensége után végre megszervezzük és elindítsuk a falusi turizmus fejlődését. A civil szervezetekkel együttműködve olyan programokat kell szerveznünk, amelyek ide csábítják Nagymenyere 6-8 ezer fős, és a nemzetközi kerékpárút több száz fős turistatömegét, hogy Csicsón a csicsóiaktól vásároljanak csicsói terméket, s hogy ezek a turisták pénzüket a mi javunkra költsek el. Polgármesterként minden erőmmel azon fogok majd dolgozni, hogy maradéktalanul a csicsóiak érdekeit képviseljem a politika minden területén. Az elmúlt években nem született olyan intézkedés falunkban, ami ösztönözné a lakosság gyarapodását vagy a fiatalok letelepedését, ezért kiemelten fontosnak tartom, hogy az önkormányzat olyan programot dolgozzon ki, amely ezeket elősegíti, és a szülőket támogatja. Az óvoda státuszát vissza kell állítani, hogy minden csicsói gyermek és szülő élhessen ezzel a lehetőséggel, hogy később iskolánk megteljen étellel. Szükségesnek tartom a kultúra fejlesztését, mert ez nemzeti identitásunk megőrzésének záloga, támogatni kívánom a labdarúgást, de más sportágak megjelenését is az egészséges életmód érdekében. Fontosnak tartom a nyugdíjasklub megalapítását, idős polgárainkat meg kell becsülnünk, hiszen ők építették nagyra ezt a falut évtizedeken keresztül, és hiszem, hogy az idősebb korosztálynak van még mit mondania nekünk fiatalabbaknak. Bízom abban, hogy Csicsó polgárai a fejlődést hozó változásokra fognak szavazni november 15-én.

Szigeti Attila

Tisztelt Csicsóiak!

1973-ban születtem. Középiskolai tanulmányaimat a komáromi Magyar Tannyelvű Gimnáziumban végeztem. Felsőfokú végzettséget a nyitrai Konstantin Egyetem Filozófia karán szereztem. Párommal közösen három gyermeket nevelünk, kislányom Hanna 9 hónapos. A Szlovák állami rendőrség kötelékében dolgozom 22 éve.

A jelenlegi ciklusban két évet képviselőként részt vettem falunk önkormányzatának munkájában. A 2014-es önkormányzati választásokon független jelöltként szeretnék indulni a polgármesteri posztért. Ígéretük nélkül szeretnék mindent megtenni azért, hogy Csicsó egy élő, működőképes, minden lakosát megbecsülő, környezetbarát, biztonságos falu legyen.

Céлом egy ügyfélbarát ügyintézés biztosító, nyitott hivatal létrehozása. Az önkormányzat munkájában fontosnak tartom, hogy a döntéseket szakmai egyeztetések előzzék meg. Legjobb tudásom szerint fogok dolgozni olyan lehetőségeken, pályázatokon, amelyek munkahelyteremtőek, községünk fejlődését, szépítését biztosítják. Szorosabb együttműködést szeretnék a helyi vállalkozókkal, ezáltal munkát és lehetőséget biztosítani nekik falunkban. Szeretném gazdaságosan kihasználni a kultúrház és az iskola épületét, valamint a sportpályát. Terveim között szerepel egy ifjúsági és nyugdíjas klub létrehozása.

Hiszem, hogy a fiatalok lendületével, az idősek tapasztalatával mindannyiunk számára kedvező változásokat érhetünk el falunkban.

Tisztelettel: Szigeti Attila

Szólásmondások

Ha jól emlékezem, a régi időkben ilyen mondásokat lehetett hallani az idősektől: Annyit ér, mint a fejetlen csizma szár nélkül. (semmit)

Akkora fülei vannak, hogy egy pár papucs kitelne belőlük. (nagyok)

Olyan rongyos a ruhája, hogy száz macska nem fogna meg benne egy pocikot. (pocik-pocok-egér)

Kijárta az ökör-gimnáziumot. (nagyon buta)

Olyan rossz a háza teteje, hogyha Ponzonyban esik, önála már becsurog.

Hatvan évig tartsa az apja, utána már nyugdíjból is megél. (lusta, élheterlen)

Úgy élnek, mint a galambok: hol az egyik röpiül ki a dúcból, hol a másik. (A házastársak állandó viszályban élnek. Hol az egyik költözik haza a szüleihez, hol a másik.)

Ha nem tetszik, verje a fenekét a gerebenbe. Asszonyosság mondta a szolgálónak: Okkalmóddal mindent lehet. Akkor nyalja ki asszonyosság a szilvalekvárt (vagy egészen mást!) a gerebenből! (Nagyné Bödők Teréziától) (gereben: kender és len fésülésére használt deszka, melyen hegyes tüskék találhatóak)

Aki pletykát hoz a házhoz, az víz is!

Mondd a szemibe, hogy a fülibe ne menjen! (Jelenlétében mondd el a véleményedet.)

Ne egyél más szájával! (Magad intézd a dolgaidd, ne közvetítő által. Nagyné Bödők Teréziától)

Könnyebb egy gyereket szerezni, mint egy kispárnát. (??? A kispárnáért dolgozni kell.)

Farkasdi szalonnát reggelizett. (vörös-hagymát)

Gelléri vacsora: Hideg krumpli, meleg p... csa. (N.A.)

Süt az ekecsi nap. (a hold, N.A.)

Lukas fogba, ha fáj, gyufaszálát kell tenni, majd kiáll. (A gyufaszál, nem a fájás!)

Szent vasfazék fülig kormos. (N.A.)

Tisztelettel minden csicsóinak: idős Bödők Dénes

Csicsói mondások:

(némelyik tájszólással lejegyezve)

Lesz még Csicsón búcsú! (Visszakapjátok még!) Egyszer régen a csicsói legényeket megverték a szomszéd faluban Bezdánban-Breznányban? (megszűnt kis falu a Duna partján) a búcsúban. Mások szerint a füssiakkal verekedtek. Amikor hazafelé szaladtak, ezt kiabálták vissza.

Amikor a kisbabát hazahozták a keresztelésből, a keresztanya ezekkel a szavakkal lépett a házba: Angyalt vittünk, bárányt hoztunk. Szülei öröme, egyházunk dicsőségére!

A ház meszeletlen, a kácsó tömetlen, nos nyakunkon a búcsú!

Mi vagyok én, füssi pap? (Nem tudom, nincs hatalmamban.) A szomszédos Füss katolikus egyháza a nevezetes Pannonthalmi apátságához tartozott, így papjaik is nagyobb tudásúak voltak.

Nagyapám Bödők Pál (1875-1953) szokta mondani, ha nagy volt a hó télen: Két jó emberem, Péter és Pál majd elhordja a havat. (Péter-Pálra, június 29-re biztosan elolvad a hó. Azért nem várt addig, gondosan eltakarította.)

Akinek kára van, búne is van! (Mert ártatlant vádol meg a kára miatt. Mező néni)

Kúdús (koldus), kúdús, köll-é káso? Van-é kanalad? (Nagyra van, pedig nincs mire.)

Jó a potya, ha szar is, jólesik a gazdagnak is. (Kántor Eszter néni)

égy lefekvís többet ír száz fölkelísné. - Egy lefekvés többet ér száz fölkelésnél. (Öreg jegyzőné mondása)

Ném áll a dolog a kezemhő, mind Dusa Ételka kezihő a tánc. (Dusa Etelka, nagymegyeri parasztgazda leánya mondta, hogy nem áll a kezéhez a tánc.)

Mi lesz belülle? Vagy szar, vagy kalapos inas. (Véghné, Terus néni)

Többet ír (ér) a csöndes fujtogatás a hangos veszekedésnél' (veszekedésnél). (Véghné, Terus néni)

Tréfa, sose mondták annak, aki evéskor érkezett: Tessék gyünni-ménni, és nem énni. - Tessék jönni-menni, és nem enni!

Leányanya mondta szülés után: Idésanyám, ez k...a munka vót(volt)!

Jó az öreg a háznál! (és a folytatása...) Ha

nincs baj, hát csinál!

Ángyom (nagybátyám felesége) a oka mindennek! (valami rosszul végződött)

Szarja a gyöpöt. (Ígéretet, felelőtlenül.)

Hrotkó Sándor katolikus kántortanító mondásai: Nincs rossz bor és jó víz, csak rossz ivó van.

Ne kérj a paraszttól semmit, mert azt előbb meg kell csinálni (javítani). (Tárnok Rudolf molnár, nagygazda.)

A fizetett halottsiratóknak egy-egy véka (25-30 liter) gabonát adtak. Mikor már nem tudták mit sírjanak, ezt sírták: Jaj, nem tudom, majd hugyan (hogyan) adják? Búbozva vagy csapva adják? Ráfeleltek a hozzátartozók: Sírassa, csak sírassa! Búbozva lész, nem csapva!

Egyéb mondások:

Hétfőn heverünk, kedden keverünk, szerdán szerezzünk, csütörtökön csűrözünk, pénteken pityergünk, szombaton szomorkodunk. Vasárnap az Isten házába megyünk.

Ki mikor mos? (hétfő volt a mosás napja) Hétfőn, kedden az ügyesek. Szerdán, csütörtökön a lusták. Pénteken, szombaton a k...ák.

A kislibák ezt mondják: Szépek vagyunk, szépek vagyunk. A ludak: Mi is azok voltunk. Ráfelelik a gúnárok: De már régen!

Szellentés: A kisbabák: cérna cikk! A nagyok: selyem sutty. Az öregek: bugyburutty.

Nagy sárna mondták: De kár, hogy ez a nagy sár nem szilvalekvár!

Csúfolók: Kis sarkáru keszkendője (fordítva van a kendő a fején), mégismeri szeretője.

Messze van a bécsi vár, mégis ide látszik! (kilátszik a bugyija)

Ha folyott a gyerek orra: Szídd még fijam, nádmíz. Apád hozta Bécsből.

Valakit hirtelen körbevettek: Szírú, szírú (széliról-szérú) angyal, középpet a csípszar. (csípás-kicsi)

Nagy Amália gyűjtése, adatközlőm édesanyám Nagyné Bödők Terézia (1924-2013)

Igazi csoda: az alma

Kevés gyümölcs dicsekedhet olyan nagy múlttal, mint az alma. A mitológián át, a Bibliáig, Tell Vilmoson, New Yorkon keresztül a világ egyik vezető szoftvercégeének emblémájáig mindig és mindenütt ott volt és van az alma. A tökéletes, édes, bűnre csábító gyümölcs, ami a mai napig a legmeghatározóbb elem a gyümölcsfogyasztásunknak.

Az alma története egészen a kőkorszakig nyúlik vissza, akkortájt az európai népek már foglalkoztak almatermesztéssel. A görögök és a rómaiak is továbbvitték e nemes hagyományt, sőt a rómaiak hódításaik során még további területekre is eljuttatták a gyümölcsöt. A vikingek előszeretettel fogyasztották az almát, Indiában gyógyszerként alkalmazták emésztési problémák kezelésére, míg Kínában a fák kérgével próbálták a cukorbetegséget kezelni.

Az almához kötődő legendáknak se szeri, se száma. Az alma nagyon sok nép meséjében, hitvilágában megjelenik. Először is ott volt az a bizonyos alma, amit a kígyó sugallatára szakasztott le Éva a tudás fájáról. Aztán Erisnek, a viszály istennőjének jóvoltából válik az alma minden baj okozójává. A legszebbnek címzett aranyalma sok probléma forrásává vált, többek között a trójai háború is ezért pattant ki. De gondoljunk csak szegény Hófehérekére: hogy megjárta a szép piros almával.

Az alma jó C-vitaminforrás, emellett tartalmaz B-vitamint, cukrot és számos ásványi anyagot. Található benne magnézium, vas, kálium, különféle foszfátok s savak. A savaknak köszönhetően jótékonyan hat az emésztésre, valamint az agy működésére. Az alma rendszeres fogyasztásával csökken a szív- és érrendszeri megbetegedések kockázata, a rákos megbetegedések kialakulása. Az alma remek vízajtó, vértisztító és fertőtlenítő. A gyomorpanaszokon és a vérszegénységen kívül, az alma jó a fejfájásra, fáradtság ellen, asztmás megbetegedések esetén, illetve elengedhetetlen része minden diétának, fogyókúrának. Kalóriában szegény, rostban igen gazdag gyümölcs. Az almát fogyaszthatjuk magában, de főzni és sütni is igen kiváló. Az al-

más ételeknek se szeri, se száma. Nagyanyáink almakompótja mellett az almás desszertek is klasszikusnak számítanak. Az alma azonban húсок mellé is adható, sőt ha jól van fűszerezve nagyon finom levesek készíthetők belőle. Az alma jól viseli a klasszikus sütemény fűszereket (vanília, fahéj, szegfűszeg), de a karakteresebb, keleti ízvilággal is remekül megfér. Az alma salátákba komponálva is tökéletes. A híres Waldorf saláta is almára épült, némi zellerszárral és kevés majonézzel megbolondítva. Az almás pitén kívül az alma nagyon jó a különféle kevert tésztákba, muffinokba, de karamellizált almászeleteket tehetünk leveles tésztára vagy egy tepsinyi piskótára, esetleg készíthetünk belőle almás krémet. Almával jól lazíthatóak a különféle édes töltelékek, gyakori, hogy a beiglibe szánt diótöltelék is reszelt almával finomítják. Az alma szeletekre vágva palacsintatésztával bundázható, vagy édes borban főzve kínálható desszert.

Androvics Adrianna

Egy történet

Amit itt el szeretnék mondani, 1946 késő őszen Csehországban, Letovicénél történt. Nem tudom a pontos körülményeket, de a lényege igaz! Nagy Miklósné Mészáros Böske (1927) néni fiatal lányként családjával együtt telepítették ki. Így emlékezett: Megállt a vonatunk valahol, nem tudtuk, hol. Egyszer csak hallottuk, zörgetik a vagonok deszkáját: „Csicsóiak, itt vagytok, merre vagytok csicsóiak?” Aztán valaki ráismert idős Kálnoky Sándor gróf* (a képen, leányával, 1944. Csicsó) hangjára. A továbbiakról már csak röviden beszélt Böske néni. A gróf

úr ott is, és akkor is igyekezett segíteni kedves falubelijein. Leszállította őket, és ahogy tudta, idővel elhelyezte őket a körülményekhez és lehetőségeihez képest legjobban, hogy együtt maradhassanak. Sajnos többet nem tudok én sem, Böske néninek nagyon fájó emlékei voltak ezekről az időkről, nem szeretett róluk beszélni. Őket első nap egy véres falú pajtába terelték, édesapjuk is Csehországban halt meg, a szülőföldtől való elszakadás miatti fájaldalmában.

Mivel a grófi családot a 2. világháború utáni hatalom nemkívánatosnak tekintette, Letovicébe, a család morvaországi ágának birtokára költöztek. De ott is csak 1948-ig maradhattak, a kommunista puccs után szó szerint kikergették őket az országból.

Alsó falu

Ez a rész a csicsói nemesi családok, Nagyok, Pálffy (Nemességi tagpart) és önálló gazdák lakhelye volt, míg Felső falut inkább a grófi család birtokolta. Meghatározó utcája az Alsó utca. Ebben az utcában volt az első posta. Itt volt még Spielmannék boltja, amit a 2. világháború előtt Elekesék vettek meg, majd államosították és „Andrisz boltként” emlegették. Az Alsó utcában volt még pékség*, Fél Móricék-Gaál Andrásék kocsmája, hentes- és mészárszéke. Ahol a mi házunk áll, volt dédapám kovács- és nagyapám bognárműhelye. Az utcában két szép kúria áll. Az egyikben Győry Sándor lakik családjával, a másikban Mezőné Décsi Ilonka néni és családja. Az első házat 1930-as években épít-

A képen Alsó utca 1930-as évek, Gaál Andrásék kocsmája, hentes- és mészárszéke.

tette Kúr Géza református lelkész édesanyjának és nővérének. Nővére halála után eladta a községnek. Itt lakott a 2. világháború idején a jegyző, működött benne a Zöldkeresztes Egészségvédelmi Szolgálat. Utoljára pedig dr. Bartha Zoltán (1932-1984), nagy tudású és lelkiismeretes fogorvosunk szolgálati lakása volt. Az 1970-es években új résszel bővítették, mostani tulajdonosa pedig szépen felújította. A másik régebbi kúriát Décsi János jegyző a Hangya Fogyasztási Szövetkezet alapítója, földbirokok építette az 1910-es évek elején. Őt és Lajos fiát a csicsói cigányok rajónak nevezték. Ezt azért írom le, mert a mai napig is sokan így emlegetik őket, nem tudván mit jelent ez a szó. Ez egy cigány

szó, jelentése, úr. Ezzel valójában az emberek tiszteletüket fejezték ki irántuk. Másik utcája a Kertalja (Kertész utca), ami egyik oldalán a református lelkészi parókiával, másik oldalán kissé lejjebb a zsidó imaházzal és a mester házával kezdődött (Perl Sámuel tanár-rabbi). Itt áll még a henger-malom-ma raktár, ami a Tárnok család tulajdonában volt, akiket egyetlenként, akaraton kívül 1947-ben Magyarországra telepítettek. Mások saját elhatározásból költöztek át Magyarországra. (A magyarországi erőszakos kitelepítést nemzetközi nyomásra be kellett szüntetni. Helyette kezdődött a talán sokkal embertelenebb csehországi deportálás.) Az utcát árok szegélyezte. A Kertalja Duna felőli oldalán volt a Rakodó. Ide hordták be aratás után a gabonát, itt csépelelt ki. Innen vezet az út a Vida tóhoz. Az Alsó utca és a Kertalja találkozásán volt a Tó – így hívták, emlegetik. Az Alsó utca itt kissé lejt- ezért Mészáros Pálék (nem a bíróék) dombjának is hívták. A Tó végén volt a harmadik községi kút, környéke kacsabálok, ringlispil helyszíne. Itt van egy másik tó a Cigány tó (Cigány sor), ma kis halastó.

A bakter este 9 órától hajnalig járta a falut, örködött. Éjfél felé óránként kiáltozott: Hallja minden háznak ura! Kilenet (10, 11) ütött már az óra, térjen minden nyugovóra! Tűzre, vízre vigyázzatok, hogy semmi kárt ne valljatok! És: Éjfél ütött már az óra, térjen minden nyugovóra! Ajtód, kapud jól bezárjad! Isten áldja meg a házad!

Ezzel a résszel befejeződött Csicsó falu leírása. A céloom nem a felsorolás volt, vagy a házak-helyek méterre pontos beírása. A pontatlanság nem az adatközlők hibája. A helyeket a mai utcaképbe próbáltam betájolni. Tudom például, hogy a szegényház nem a temetővel mértanilag szemben volt, hanem picit feljebb. De mára minden utcának lényegesen megváltozott a képe, a fiatalabbaknak már nincs mihez pontosan viszonyítani.

Nagyon sok mindent lehetne még írni a falu részéről. Céloom az volt, hogy bemutassam, mi minden szolgálta a falu életét, hogy fejlődtek, változtak ezek a részek, jobb esetben a lakosok igényei szerint. Rossz esetben tűzvészek*, háborúk miatt. Ritkán, már csak a legújabb korban, árvizek miatt, mert régen, az utcákat, portákat magasabb, vizektől védett helyeken alakították ki, telepedtek meg az emberek.

A legutolsó nagy tűzvész 1944. szeptember 14-én volt az Alsó utcában. A tűz Domonkos Istvánéktól indult (Véghné Terus néni, Balázs doktor garázsa). Halász Décsi Károlyéktól (most Pinke Etus néni és Koller Kati néni házai) kezdődően

felfelé aránylag kis területen, „miliomos” Décsi Károlyéig bezáróan (Füssy Laci), az utca kanális felőli oldalán is, nagyon sok, kb. 13 épület vált a tűz martalékává. A falu összefogásának köszönhetően minden családot szinte még aznap elhelyeztek, ahol aztán éveig laktak. Egészen addig, míg fel nem tudták építeni új házaikat. Pedig az életükön kívül mindenük odaveszett.

Adatközlők: Nagy Imréné Bödök Terézia (1924-2013), Nagy László (1921-2008)

A pékségekről: Az Alsó utca elején volt a legrégebbi egykemencés pékség, amire emlékezünk. (Lásd Alsó utca leírása a weblapon) Horváth Jenő (1911-1995) 1936-ban vette meg ezt a pékséget egy nemesócsai pékmestertől. 1939-ben eladta Várady Alajosnak, (1916-1998), aki 1945-ig működtette. Ő maga pedig a Felső utcába költözött, szemben, a kanális partján pedig már kétkemencés pékséget nyitott. Ide építette jóval később, 1965 után manzárdtetős házát – a Kishídnál. 1951-ben, amikor átadta műhelyét Fehérváry Géza (1908-1984) bácsinak, a pékség már a földműves szövetkezethez tartozott. Ez az épület 1965-ös árvíz idején megrongálódott és összedőlt. Új pékséget, ahova még az 1970-es évek végéig hordták az asszonyok a kenyértésztát sütni, a Duna utcában-községháza utcájában építettek, Bödök János (1898-1946) kovácműhelye helyébe. (Lion vendéglő) Itt gabonadaráló-„srótulló” is volt. Utoljára pedig a mai posta mellett volt pékség, ami később tejcsarnok lett. A két legutolsó helyen Szalai Karcsi (1919-1987) bácsi sütötte a kenyeret. A mai napig emlegetett és hiányolt pékség (Fehérváry Csilla) a „podník” mögött volt. A környék legjobb kenyérféléit és kalácsait sütötték benne és árulták frissen reggel és este.

Adatközlő Horváth Árpád, Horváth Jenő fia

<http://csicso-nagy.uw.hu/fo-o-Csicso-NAGY-A/07-helynevek.htm>

Ismét biztatok mindenkit, akinek története, problémája van, hírt akar adni egy eseményről, hozzá akar szólni valamelyik íráshoz, kiegészíteni, vagy kijavítani akarja, és meg akarja másokkal is osztani – bátran tegye meg! Írhat a lapban található e-mail címre. Vagy írásban, szóban, személyesen is elmondhatja bármelyikünknek, akik a lap készítésében részt veszünk. Egyben utólag és előre is bocsánatot kérünk azoktól, akik, vagy akiknek hozzátartozói igyekezetünk ellenére kimaradtak valamilyen felsorolásból. Nem szándékosan történt-történik.

Nagy Amália

Várad Zsuzsanna

34 éves operátor vagyok, 1 gyermek édesanyja. A Szülői Szövetség és a helyi Sportszervezet aktív vezető tagja vagyok. Eddigi munkásságommal segítettém az iskolát és a futballklub működését. Ezután szeretném, ha a falu életében is aktívan kivehetném a részem: újraéleszteni a feledésbe merülő szervezeteket, segíteni a meglévőket, támogatni a rászorulókat, a nyugdíjasokat, az egyházi közösségeket

valamint a magánvállalkozókat. Élményekben gazdag kapcsolódási lehetőségeket biztosítani a fiataloknak és az idősebb korosztálynak egyaránt - hogy községünk lakói a már meglévő csodás környezetben egészségesebb, boldogabb és elégedettebb életet élhessenek a jövőben.

Hiszem, hogy minden problémára van jó és kevésbé jó megoldás, az embernek viszont törekednie kell legjobb tudása szerint megoldani társai vagy akár a közösség gondjait.

Üdvözzel: Várad Zsuzsanna

Kósa Miklós

40 éves nőtlen, kommunikáció és híradástechnika területén vállalkozom. Célom a községünk agroturisztikai fejlesztése. Hogy céljainkat meg tudjuk valósítani, hogy ne csak álom legyen és nem utolsó sorban községünk felfelé íveljen, olyan gazdasági tevékenységnek kell letennünk az alapját, aminek kapcsán a falunk minél hamarabb hozzájusson a támogatásokhoz és egy állandó pénzforrást is jelentene egyaránt. Többek között ez a falusi turizmus ill. agroturisztika lehet, amely által új munkahelyek is létesülnének. Csicsó adott a falusi turizmus kiépítésére, ami jelenleg holt ponton van. Szükség van a megfelelő népszerűsítésre is, hogy az emberek tudomást szerezzenek rólunk pl. citerazenekar, énekkar, Portaszínpad által. Részt kell vennünk minél több programban, rendezvényen. Többet kellene foglalkozni a gyerekekkel és a fiatalokkal. Ezt sajnos eddig a községben nem tapasztaltuk. Érezniük kell, hogy nagy szükség van rájuk is, hiszen a jövő letéteményese mindig a fiatalság.

A száz éve kezdődött „Nagy háború”

– A közkatonák a frontokon –

befejezés

A magyar köztudatban különösen rögzült a fennsík névadó kis falujának, Doberdónak a neve. A később, az orosz frontot is megjárta Frankl Béla, zászlós, Doberdó című regényében megidézte: „már tizenöt végén is elég gyászos híre volt a hadseregben, de tizenhat elején ez az elnevezés egyértelmű volt a halálmezővel”. Az ezen a fronton vívott ütközetek abban is kiemelkedtek, hogy a kézigránát készletek szűkössége miatt kimondottan sok volt bennük a szuronnyal, törrel, fokossal vívott kézitusája, a támadásokat pedig sokszor hosszasan tüzési előkészítés vezette fel. A sziklás felszín miatt nagyon sok volt a sebesüléseket okozó kőszilánk is, a sebek gyakran elfertőződtek, és a szállítási nehézségek miatt azok életét, akik kórházba kerültek legtöbbször csak a végtag(ok) csonkolásával tudták megmenteni. Előfordult az is, hogy a tiroli harcokban a szélsőséges időjárási körülményeket (3-4 ezer méter magasan vívott ütközetek, 5-10 méteres hó, -20-30 Celsius-fok) a többnyire az Alföldről származó katonák roppant nehezen viselték. Az isonzo csatákat megjárta túlélők egyik nagy traumája volt az akár több napig is tartó ellenséges tüzerő, amely végletekig próbára tette az állásokban veszteglő katonák tűrőképességét. Az irodalmi vénával megáldott Szabó István honvédhadnagy, 1917-ben megjelent könyvében a „háború legszínvonalabb pokláknak” nevezi Doberdót, ahol:

„Nem órákkal, már napokkal mérik a pergőtűzet, örület kínja futkároz az idegeken, itt előttünk a falu nem is romok, hanem kőrongy már, csupán egy többszörösen páncélozott szürke betonház dacol a fürgeteggel, de mikor a rohamdandárok megindulnak, megint csak halálordítás lesz a mámoros Avantiból, tombol a pokol[...].”

A legtöbb magyar baka az olasz és a galíciai fronton szolgált a legtovább, sokan egyenesen a háborús frontszolgálat alatt értek igazán férfivá. A túlélők visszaemlékezéseiben mindenkor hangsúlyos szerepet kapnak az átélt borzalmakról szóló beszámolók. Akik a frontra kerültek gyakran egyik napról a másikra az események középpontjában találták magukat. „Mind-mind 18-19 éves éretlen, tapasztalatlan gyermek. Soha tűzben nem voltak s most épp a legrémületesebb harcban fognak bekerülni” - írja dr. Kemény Gyula ezredorvos egy, a 3. isonzo csatába megérkezett új menetszázad legénységéről. Azokon a hadszíntereken, ahol a frontvonalak sokat változtak, a járhatatlan terep és a kiépített utak hiánya miatt a folyamatos menetelés elcsigázta a gyalogosokat, a kilótt lovak miatt pedig egyre több lett a ló nélküli „gyaloghuszár” is. Nagy problémát jelentett, hogy sok helyen nem volt megfelelő helyszín és nem jutott elég idő a pihenésre és a katonák regenerálódására. Az olasz fronton például számos esetben a katonák hónapokig éltek lakóhelységgé „kipofozott” barlangokban (kavernákban). Amíg Galíciában a mocsaras terep és a nagy

távolságról vívott harcok voltak jellemzőek, a tiroli harcokban a hideg hegyi terepre és a gyakori közelharcra panaszkodtak. A doberdói harcokban a kemény talaj miatt nagy nehézséget okozott az elesettek eltemetése is. Mivel gyakran a frontvonal csak néhány métert változott, ilyenkor napokig feküdtek a csatatéren a temetetlen holtak, adott esetben csak karnyújtásnyira a bajtársaktól. Az olasz fronton sokszor napokig állt a lövészárkokban a víz, és sokat szenvedtek a mérges kígyóktól és a bolhaktól is.

A katonák a visszaemlékezéseikben gyakran kitérnek az élelmezés hiányosságaira is. A gyorsan változó front miatt sokszor késett a hadtáp, vagy hiba csúszott a tervezésbe. Így aztán minden baka úgy segített magán, ahogy tudott: valaki zsebeibe rejtette az ételmaradékot – gondolva a szűkebb napokra – mások rendszeresen megdézsmálták a frontvonalhoz közel eső veteményes zöldségeit, de sokszor előfordult, hogy a katonák a környező házak állataiból raboltak el. 1915-ben a katonák éhezéséről számolt be, az Alkotmány haditudósítója, Landauer Béla is:

„Élelem fogytán, megszűnt a hulladék fogalma, jó minden, amivel meg lehet tölteni a gyomrot. Egyenként rongyolódnak, törnek le az emberek a mind jobban kiálló pofacsonttól a roskadozó térdig. A szegényes morszának a fele meg a kórházba megy azoknak, akiket az éhség már leütött lábukról; kétes folyadékokat kanalaz a bádogszerszám, lóhúscsapatokon tép, rágódik sok elkényeztetett fogsor, aztán ennek is vége, s az étel formája és szaga már csak az éhláz fantazmagóriáiban tér vissza. Az utolsó falatokat melegítő tűzhely odacsábítja a távolabb csatangoló éhezőket egy végig nem rágott csontért, egy feldöntött csajka utolsó zsírcsöppjéért, amelynek a körös-körül égő házak pernyéje adja meg egyetlen ízét.”

Akik megsebesültek, a segélyhelyeken kerültek. Ezek gyakran híján voltak a szükséges orvosi eszközöknek, és legtöbbször a legalapvetőbb higiéniai körülmények sem voltak biztosítva. A súlyosabb betegeket és sebesülteket innen szállították át az ottani kórházakba, ahol már szakszerű betegellátásban és orvosi kezelésben részesültek. Egy lefekvés többet ér száz fölkelésnél. (Öreg jegyzőné mondása)

A hosszú időre összezárt, és a küzdelmekben egymásra utalt katonák között gyakran alakultak ki életreszóló barátságok. Az ütközetek szüneteiben a bakák együtt múltatták az időt, olvastak, kártyáztak, cigarettáztak. A közösen átélt borzalmakban egymásra talált katonák nehezen viselték a bajtárs halálát, de még sokszor azt is, ha csak elkerültek egymástól. Vajas József szegedi katona így örökítette meg érzéseit:

„[N]em tudom hova sodor még a sorsom de 16 hónap

alatt ezeknek az embereknek jó és rossz oldalát, jellemeit egész megismertem és mondhatni úgy éltünk mintha egy családot képeztünk volna, amikor leváltottak bennünket abba bízunk, hogy talán egyhelyre kerülünk azonban úgy szétszórtak bennünket amennyire csak lehetett[...] utóbb már csak Dobó János alsóvárosi barátom volt velem kivel valamikor kiképezve is együtt voltunk már a mozgósításkor mindig a sarkamba volt mintha csak a sorsát az enyémmel akarta volna összekötni mindig is velem volt azonban engem az orvos szembetegnek talált és behoztak a Jókai utcai tartalékkórházba az akadémia laktanyába csak 10 napig voltam szegény Jánosnak nagyon nehezére esett, hogy elmaradtunk egymástól.”

Aligha kell kiemelni annak a jelentőségét, ha a „halál árnyékában” élők közül valaki levelet vagy csomagot kapott az otthoniaktól. A családról, vagy a kedvesről olvasott hírek és a hazai elemzésigazi igazi ünnepet jelentettek a mindennapok egyhangúságában. Az átélt megpróbáltatásokba és a harcokba belefáradva egyre többen vélték, úgy - ahogy azt már 1915 nyarán egy orosz

fronton harcoló katona írta a feleségének - hogy „ennek a háborúnak vége soha nem lesz amíg egy magyar élve lesz a világon. Már elértük régen azt a helyet, a hol mondták, hogy no, itt biztosan vége lesz.”

A harcokban közvetlenül részt vevő katonák körülbelül 7-10 nap után jutottak vissza a másodvonalba és csak néhány hónapos frontszolgálatot abszolválva tudtak 1-2 hétre hazajutni a szeretteikhez. Rendkívüli alkalmakkor (például temetéskor) otthonról kellett sürgönyözni az érintetteknek, amihez a családnak hatósági vagy orvosi bizonyítványt kellett csatolni. Ilyenkor 8 napnyi eltávozást lehetett engedélyezni. Amikor a nyári aratási munkák elkezdődtek, azok, akik földdel rendelkeztek „aratási szabadságra” mehetek. Az otthon töltött idő rendszerint hamar véget ért, ilyenkor a búcsú a szeretteiktől még nehezebb volt. Azok a fotók, amikor a frontkatona (apa, testvér, fiú) egyenruhában szerepel a családjával, legtöbbször ezekben a „szabadságos” hetekben készültek.

(Bödök Gergely: Erőszak, terror, brutalitás. Az első világháború hatása és a terror jelensége. Rubicon, 2014/4-5. sz., 98-111.)

Csicsói élményeim

Soha nem írtam még újságba cikket magyarul. Szlovák iskolába jártam, ezért nagyon rövid leszek. Búcsúkor látogatóban voltam barátnőmnél, illetve másnap hétfőn együtt készültünk kirándulni Pannónhalmára.

Autizmusnak egyik formájával élő fiam és a bátyám, egyben sofőr, voltak a kísérőink.

Először is körbe jártuk a falu minden zegét-zugát. Megnéztük egyes részeit, nevezetességeit, emlékműveit, újabb és régi építményeit (iskola, kastély, templomok, malom, szép házait, kertjeit, temetőt, szobrok, ártézi kút, és így tovább). A bátyám többször megkérdezte, Csicsó ez falu, vagy város?

Hogyan-hogysem berobogtunk a BÚCSÚBA- kis vidám gyülekezet. Leginkább a gyerekek játszadoztak és örültek a KISVONATNAK. Ezt bizony az én 27 éves fiamnak is ki kellett próbálni. Beült a padba, és nem is akart kimozdulni, nagyon szeretett volna vele kocsikázni. Sajnos le kellett őt vonszolnom róla, már csak egy sztárfotóra futotta az időből.

Tervbe volt ugyanis véve a KIS ÁLLATKERT látogatása, és a nap gyorsan rövidült.

Beültünk az autónkba, felfegyverkezve barátnőm tolokocsijával. Gondoltuk, így lesz a legegyszerűbb odajutni. Féltünk, hogy a sok előző eső miatt ez körülményes lesz. Az volt. A tulajdonostól és egyben gondnoktól kellett ástót kérni, hogy az utolsó

kátyún - pocsolyán is túljussunk autónkkal. Sikeredt. Hála Istennek! Megérte a küszködést. Csodálatos élmény várt ránk.

Egy mesés, szívet-lelket simogató helyre kerültünk, lehet a Földi Paradicsom egy icipici kis része-töredéke.

Az én autista fiam „BESZÉLGETETT” az állatkákkal. Érinteni, simogatni akarta őket, tette is, sőt almát adott a szamár-Misinek és a Dávid-lovacskának. Mindegyik ott volt a közelünkben, még a lámától se kellett félni. Én meg nem győztem szórakozni

és kacagni a kedves neveiken. Liza- a legsárosabb kismalac a Földön, szinte örömmel pózolt a bátyám fényképezőgépe előtt.

Ide még biztos máskor is el fogunk látogatni.

Befejezésésképpen- volna egy óhajom- a falu lakosai találjanak egy gyors és okos megoldást az odavezető útnak megépítéséhez.

Merem remélni, legközelebb nehezség-mentesen jutunk erre a kedves helyre. Biztos, hogy egy különleges turista-attrakció lesz egyszer belőle.

U.I.

Két nap múlva, már otthon, belelapoztam a „Csicsói Hírmondó” júniusi számába. Az egyik cikkben ugyanezt a felhívást találtam!! Gabi Horváthová

A kis állatkert leírása és további képek: <http://csicso-nagy.uw.hu/fo-o-Csicso-NAGY-A/allatkert.htm>

Egy padláson porosodó kép története

Egy szép kellemes szeptemberi estére meghívást kaptam Décsi Laci bácsihoz. Előzőleg a telefonban az mondta, mutatni akar nekem egy régi képet édesapjáról. Én örömmel tettem eleget a meghívásnak már csak azért is, mert nagyon szívesen hallgatom a Laci bácsi történeteit és élménybeszámolóit. El is kezdte a mondandóját, mesélt és beszélt a régi időkről. Közben felesége Mártika néni is megjelent a képpel és egy kis finom szilvapálinkával, sütivel és hazai boroskával.

A kép 1915-ből származott, amikor is az édesapa id. Décsi László hazaérkezett a háborúból. A bácsi 1890.1.14-én született Csicsón és itt is halt meg 1970.2.16-án. A fotó készítésekor 25 éves volt és a monarchia béli ruhát viselte. A képen láthatók még II. Vilmos német császár és Ferenc József az Osztrák Magyar Monarchia császára. A hímzés igaz kissé megfakult, de még szépen kivehetők a magyar zászló színei a piros, fehér, zöld. Mesélőm elmondta, hogy édesapja tüzerként harcolt az I. világháborúban az úgynevezett közös hadseregben, ahol mindenféle náción megfordult, de a vezényszó német volt. De harcolt az orosz fronton is és Lengyelországban Lenberk környékén. Testvére Károly szintén frontharcos volt, aki később

még olasz fogságba is esett. Leszerelésük után már nem voltak többé katonák. Míg beszélgettünk több régi katonafotó is előkerült, amelyeken egy régi bunker bejárata volt látható és katonák a fronton. Sőt, Laci bácsi meglepett egy régi bakanótával is, melyet ott helyben elő is adott. „Ha kimegyek a Doberdói harctérre...” nótát kezdte énekelni,

de talán az ő meglepődése még nagyobb volt, amikor a második sor után bekapcsolódtam a nótázásba. Ráadásul még a nótá második versszakát is elénekeltem. Nagy volt tehát a meglepetés, hogy én egy fiatalabb korosztálybeli ismer egy ilyen régi nótát. Kérdezte is rögvest, hogy ugyan már hol tanultam és hallottam ezt a dalt. Ekkor átvettem a mesélő szerepét és elmondtam, hogy Bödök Zsiga barátom valamikor a 80-as évek közepén, amikor a csillagásztáborokat szervezte és vezette, este a tábor tűz mellett népdalokat énekelt velünk. Miután mindketten megörvendeztünk egymást egy szép történettel, elbúcsúztam, azzal, hogy még biztos találkoznunk fogunk, mert egy

ilyen beszélgetésnek mindig van mondanivalója.

Csicsó,

2014. szeptember 25.

Androvics Adrianna

Rejtvény

A Hírmondó e számában, az egyik cikkben egy csicsói mondóka van beleírva, ami nem a cikkhez tartozik. Melyik cikkről van szó, és hogy hangzik a mondás?

Nagy Amália

Megjegyzés: A közzétett katonák a frontokon – Egy lefekvés többet ér száz fölkelésnél. (Óreg jegyzőné mondása)

